

บัญชีฐานะการลงทุนระหว่างประเทศ

IIP คืออะไร

IIP เป็นบัญชีที่แสดงฐานะสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงินของไทยที่มีสิทธิเรียกร้องและ/หรือมีภาระผูกพันทางการเงินกับผู้มีถิ่นที่อยู่ในต่างประเทศ อันเกิดจากการลงทุนโดยตรง การลงทุนในหลักทรัพย์ (ตราสารทุน และตราสารหนี้) ตราสารอนุพันธ์ทางการเงิน การลงทุนอื่นๆ (สินเชื่อการค้า เงินกู้ เงินสด และเงินฝาก และอื่นๆ) และเงินสำรองระหว่างประเทศ บัญชี IIP อาจเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า บัญชีงบดุลต่างประเทศ (External Balance Sheet)

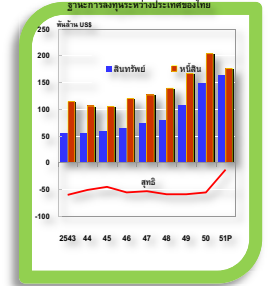
ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) โดยฝ่ายบริหารข้อมูล ได้สำรวจข้อมูล IIP ของภาคเอกชนไทยที่มีกับต่างประเทศเป็นรายปี ตั้งแต่ ปี 2545 เป็นต้นมา พร้อมทั้งจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลของภาคเศรษฐกิจอื่นๆ ที่เหลือ ได้แก่ ภาคธนาคาร รัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และ ธปท. จากแบบรายงานหรือข้อมูลที่เผยแพร่อยู่แล้ว เพื่อนำข้อมูลของทุกภาคเศรษฐกิจ มาจัดทำบัญชี IIP ของประเทศไทยที่มีกับต่างประเทศ โดยย้อนตัวเลขไปได้ถึงปี 2543 และเผยแพร่แก่สาธารณชนเป็นรายปีผ่านทาง website ของธปท. โดยมีความล่าช้า 1 ไตรมาส ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การเผยแพร่ข้อมูลเศรษฐกิจและการเงินตามมาตรฐานระดับสูง (Special Data Dissemination Standard: SDDS) ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก การได้รับข้อมูลจากทุกภาคเศรษฐกิจมาใช้จัดทำบัญชี IIP นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ทางการ ในการใช้ข้อมูลเพื่อติดตาม วิเคราะห์ และกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจการเงินของประเทศ

IIP สำคัญอย่างไร

การจัดทำบัญชี IIP จะทำให้ทราบฐานะการลงทุนระหว่างประเทศสุทธิของไทยที่มีกับต่างประเทศ ณ สิ้นระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยใช้สินทรัพย์เป็นตัวตั้งหักด้วยหนี้สิน จะได้ฐานะสุทธิ กรณีผลสุทธิเป็นบวกหมายถึงไทยมีฐานะเกินดุลหรือเป็นเจ้าหนี้สุทธิ (Net Creditor) กรณีผลสุทธิเป็นลบแสดงว่าไทยมีฐานะขาดดุลหรือเป็นลูกหนี้สุทธิ (Net Debtor) นอกจากนี้ ฐานะการลงทุนฯ ทำให้ทราบถึงการกระจายตัวหรือกระจุกตัวของสินทรัพย์และหนี้สินว่าอยู่ในรูปของการลงทุนประเภทใด เป็นของภาคเศรษฐกิจใด เพื่อทางการสามารถนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้วิเคราะห์ ติดตาม และวางนโยบาย ตลอดจนกำหนด กลยุทธ์ สำหรับการบริหารความเสี่ยง และทิศทางการลงทุนระหว่างประเทศของไทย

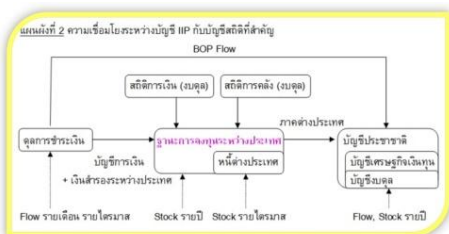
ในภาพรวม นับตั้งแต่จัดทำข้อมูล IIP มา ฐานะการลงทุนสุทธิของไทยขาดดุลต่อเนื่องมาทุกปี อย่างไรก็ตาม ณ สิ้นปี 2551 ฐานะการลงทุนของไทยปรับตัวดีขึ้นมาก โดยมียอดขาดดุลที่ต่ำมากเป็นประวัติการณ์เพียง 14.0 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ลดลงจากการขาดดุล 56.2 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ณ สิ้นปี 2550 และค่าเฉลี่ยในอดีต (2543-2550) ขาดดุล 55.4 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ทั้งนี้ เป็นผลจากเงินสำรองระหว่างประเทศของไทยเพิ่มขึ้น และการผ่อนคลายมาตรการ

เงินทุนเคลื่อนย้ายทำให้คนไทยนำเงินไปลงทุนโดยตรงในต่างประเทศและในหลักทรัพย์ต่างประเทศมากขึ้น มีผลให้สินทรัพย์ทางการเงินของไทยเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่วิกฤตการณ์การเงินในปี 2550 และส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางในปี 2551 ที่นักลงทุนต่างชาติถอนการลงทุนในหลักทรัพย์ไทยเพื่อนำเงินกลับไปเสริมสภาพคล่องในประเทศของตน รวมถึงการลดลงของราคาหุ้นที่นักลงทุนต่างชาติถือครองตามการปรับลดของดัชนีตลาดหลักทรัพย์ไทย ทำให้ด้านหนี้สินของไทยกับต่างประเทศลดลง

IIP เชื่อมโยงกับใคร

ในเบื้องต้น บัญชี IIP จะเชื่อมโยงกับบัญชีดุลการชำระเงิน (BOP) ตามแผนผังที่ 1 ส่วนที่ IIP และ BOP สัมพันธ์กันคือตรงบัญชีการเงินหรือเงินทุนเคลื่อนย้าย ซึ่งเป็นส่วนของการทำธุรกรรม ข้อมูลที่ปรากฏในบัญชีทั้งสองจะเป็นตัวเลขชุดเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติการเผยแพร่ข้อมูลแก่สาธารณชนส่วนใหญ่ประเทศต่างๆ เผยแพร่ข้อมูลสถิติบัญชี IIP เฉพาะยอดคงค้าง ไม่ได้เผยแพร่ข้อมูลเต็มรูปแบบดังที่แสดงในแผนผังที่ 1

บัญชี IIP กับหนี้ต่างประเทศ : โดยทั่วไป บัญชี IIP ด้านหนี้สินสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภทคือหนี้ต่างประเทศ และหนี้สินทางการเงินอื่น ดังนี้

IIP ด้านหนี้สิน = หนี้ต่างประเทศ (ได้แก่ เงินกู้ (รวมเงินกู้ในเครือ) ตราสารหนี้ สินเชื่อ-การค้า เงินสดกับเงินฝาก และหนี้สินอื่นๆ)

+ หนี้สินทางการเงินอื่น (เงินลงทุนโดยตรงในส่วนของทุนเรือนหุ้นและกำไรสะสม ตราสารทุน และตราสารอนุพันธ์ทางการเงิน)

บัญชี IIP กับบัญชีประชาชาติ: ในแผนผังที่ 2 แสดงบัญชี IIP เชื่อมโยงกับบัญชีสถิติมหภาคทุกบัญชี ได้แก่ (1) บัญชี BOP ผ่านบัญชีการเงิน (รวมเงินสำรองระหว่างประเทศ) (2) บัญชีสถิติการเงินจากธนาคารกลางและสถาบันการเงินมีสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงินกับต่างประเทศ (3) บัญชีสถิติการคลัง และ (4) บัญชีประชาชาติ (National Account) โดยบัญชีการเงินจะปรากฏในส่วนของบัญชีเศรษฐกิจเงินทุน (Flow-of-Funds Account) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำเป็นประจำต่อเนื่องทุกปีและเผยแพร่ข้อมูลตั้งแต่ปี 2536 และยอดคงค้างของสินทรัพย์และหนี้สินของ IIP จะปรากฏในส่วนของบัญชีงบดุลแห่งชาติ (National Balance Sheet) ซึ่งปัจจุบัน สศช. อยู่ระหว่างการศึกษาและจัดทำ เมื่อจัดทำเสร็จและนำมาเผยแพร่ จะทำให้ประเทศไทยมีข้อมูลบัญชีสถิติมหภาคที่ครบถ้วนอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน